

8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Op 9 december is het concept-actieprogramma besproken met M LVVN, M KGG en M IenW. Er kan niet met het voorstel worden ingestemd.

Het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn zorgt op diverse punten voor een stap achteruit. Dat geldt voor de kwaliteit van oppervlaktewater (m.u.v. in het Maasgebied) en voor de uitstoot van stikstof (ammoniak, stikstofdioxide en lachgas) naar de lucht. Daarmee is het niet zeker of in 2030 aan de grenswaarden van de Richtlijn Luchtkwaliteit kan worden voldaan; in die richtlijn zit een onthoudingsplicht die stelt dat je op weg naar implementatie geen besluiten mag nemen die het halen van de grenswaarden structureel in gevaar brengen. Het voorkomen van achteruitgang is ook niet genoeg. Er moet verbetering optreden om doelen te bereiken in het grondwater van het zuidelijk zand- en lössgebied om niet in strijd te zijn met zowel Nitraatrichtlijn als Kaderrichtlijn Water (KRW).

Deze analyse van de effecten van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is gemaakt door de Commissie MER, het PBL, Wageningse kennisinstellingen, de Landsadvocaat en de Europese Commissie.

De Landsadvocaat wijst dan ook op de risico's van een Europese infractie en nationale rechtszaken zoals Greenpeace en Urgenda. Er is een groot risico op een 'tweede stikstof-crisis', ook al is de verwachting dat dit meer via projecten/activiteiten zal lopen dan generiek. [Internationale en diplomatieke belangen](#)

Ten slotte verergert dit het al bestaande stikstofslot voor natuurvergunningen.

Regionale overheden willen dit 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn ook niet. Zij worden gevraagd een deel van de KRW-opgave te vullen met regionale maatregelen, maar zien dit niet zitten als de opgave generiek juist vergroot wordt. IPO, UvW en VNG hebben aangegeven volgend jaar met eigen voorstellen te komen.

Als dit kabinet keuzes gaat maken die later door een volgend kabinet weer teruggedraaid moeten worden, leidt dat bovendien tot risico's op extra kosten vanwege nadeelcompensatie vanwege voordelen voor de agrariërs die weer worden weggenomen. De agrarische sector is ook niet gediend met jojo-beleid.

Er zijn 2 mogelijkheden geschetst voor een vervolg:

1. Het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn nu op een aantal punten stevig aanpassen of
2. het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn een jaar verlengen en de actualisatie naar een 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn aan het volgend kabinet laten.

Ad 1. Bij de eerste mogelijkheid gaat het om teruggedraaien van twee voorgenomen versoepelingen: verkleining van bufferstroken langs waterlopen en verhoging van stikstof-gebruiksnormen. Daarnaast steunen we een vervolg op doelsturing, maar zolang dat niet concreet is willen we geen toezegging doen over toekomstige verhoging van gebruiksnormen. Met deze mogelijkheid voorkomen we nu verslechtering, maar dit leidt nog steeds niet tot voldoende doelbereik.

Ad 2. Daarom heeft het de voorkeur het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn aan te houden en met inbreng van IPO, UvW en VNG onder een nieuw Kabinet in 2026 een goed 8^e Actieprogramma op te stellen dat niet leidt tot achteruitgang en voldoende bijdraagt aan doelbereik. Daar kunnen dan ook regionale maatregelen onderdeel van uitmaken die de andere overheden nog niet bereid zijn te nemen zolang het Rijk te weinig stappen zet. Hiermee wordt het risico op juridische stappen van de Europese Commissie en de nationale rechter sterk verkleind.